N°. 130. 1862.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 30 Oktober.

RUWENS EN ZOON BOEKHAND

Editie van woensdag avond 8 ure.

De burgemeester en wethouders van Vlissingen,

Gelet op het koninklijk besluit van den 9 november 1851 (Staatsblad no. 142);

Maken bekend:

Dat op woensdag den 26 november aanstaande, in een der benedenzalen van het raadhuis dezer gemeente, zal worden gehouden [illegible] kiesgeregtigden, om de plaatsen aan te vullen der leden van de kamer van koophandel en fabrieken aldaar gevestigd, die met het einde dezes jaars aan de beurt van aftreding zijn, of om andere oorzaken zijn uitgevallen, en dat de lijst der kiesgeregtigden ter inzage ligt ter secretarie dezer gemeente; terwijl de ingezetenen die tegen de lijst bezwaren vermeenen te hebben, die binnen acht dagen, te rekenen van heden, kunnen inbrengen.

En opdat niemand hiervan onwetend zij, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks gebruikelijk is.

Vlissingen, den 29 october 1862.

De burgemeester en wethouders van Vlissingen,
J. W. CALLENFELS.
De secretaris,
T. C. DOMMISSE, l. s.

BINNENLAND.

Middelburg 29 Oktober.

De tweede kamer der staten generaal zou gisteren ten 2 ure hare werkzaamheden aanvangen, doch daar slechts 33 leden aanwezig waren, en dus geen genoegzaam aantal om eenig besluit te nemen, is deze zitting verdaagd. De heeren Anemaet, Jespers en Lycklama à Nyeholt hadden berigt gezonden, dat zij verhinderd waren de zitting bij te wonen.

Ingekomen zijn de navolgende wetsontwerpen: 1. tot vaststelling der begrooting voor de gestichten Ommerschans en Veenhuizen, dienst 1863; 2. tot regeling van het regtsgebied der regterlijke kollegiën; 3. tot wijziging der hoofdstukken IX A en B der begrooting voor 1861; tot wijziging van hoofdstuk II van die van 1862; 4. tot verhooging van hoofdstuk V van die van 1861; 5. tot onteigening van perceelen voor de spoorwegen, van Bergen op Zoom naar Goes en van Utrecht naar Kuilenburg tusschen den Noorder- en Zuider-Lekdijk; 6. tot regeling van het middelbaar onderwijs (allen reeds bekend), 7. tot inkoop van rentegevende nationale schuld en 8. tot verandering der grensscheiding tusschen de gemeenten Zutphen en Brummen. Voorts zijn ingekomen een tal petitiën, boekwerken en gedrukte stukken.

De bijeenkomst is hierop door den voorzitter tot nadere bijeenroeping gesloten.

In de zitting van heden is besloten aanstaanden vrijdag in behandeling te nemen het verslag der kommissie van enquête omtrent de zeemagt die Nederland behoeft. Dat verslag is uitgebragt in de zitting van 18 september 1862.

Met 21 tegen 20 stemmen is verworpen een voorstel tot het uitstellen van het onderzoek in de afdeelingen van de wetsontwerpen *tot onteigening van perceelen voor den aanleg van de staats-spoorwegen van Utrecht—Kuilenburg en Bergen op Zoom—Goes.*

De minister van binnenlandsche zaken heeft bepaald, dat de verkiezing van een lid voor de tweede kamer der staten generaal in het hoofdkiesdistrikt Gorinchem, noodzakelijk geworden door het bedanken van den heer mr. C. W. J. baron van Boetzelaar van Dubbeldam, zal plaats hebben op maandag 10 november aanstaande, zullende, indien eene herstemming noodig mogt zijn, daartoe worden overgegaan op maandag 24 november daaraanvolgende.

---

* De ingelanden der breede watering bewesten Yerseke, te Goes vergaderd, hebben heden de nominatie opgemaakt voor de betrekking van dijkgraaf. Daarop zijn geplaatst als 1e kandidaat de heer W. de Laat de Kanter met 105 stemmen, als 2e kandidaat de heer F. Ferdinandusse met 111 stemmen en als 3e kandidaat de heer W. de Groene met 85 stemmen.

---

* Uit Zierikzee schrijft men ons, 28 dezer:

„Door de leden van den gemeenteraad en eenige andere autoriteiten, die in augustus jl. bij gelegenheid van het bezoek van 's konings kommissaris in deze provincie aan deze gemeente, door den burgemeester op een diner waren genoodigd, werd heden aan dezen een kontra-diner aangeboden in de koncertzaal. De dag van heden werd daartoe gekozen omdat het juist de achtste verjaardag was, dat mr. B. C. Cau als burgemeester werd geïnstalleerd.

„Aan de 1e en 2e luitenants bij de dienstdoende schutterij alhier, jhr. J. L. de Jonge en mr. J. van der Lek de Clercq, onlangs als zoodanig door Z. M. benoemd, en wier installatie op den 19 dezer bij de toen gehouden inspektie plaats had, werd vrijdag avond door het korps muziekanten van de gemelde schutterij eene serenade met fakkellicht gegeven."

---

* Te Neuzen is gisteren gekozen tot lid van den gemeenteraad [illegible] plaats van wijlen den heer N. Grenu, de heer W. eyns, met 50 van de 84 uitgebragte geldige stemmen.

* Men schrijft ons uit 's Gravenhage van 28 dezer:

„Naar wij vernemen wordt thans bij den raad van state eene reglementaire bepaling onderzocht, houdende, in den geest onzer nederlandsche pensioenwetten, dat personen, die hier te lande een bezoldigd ambt bekleeden, niet gelijktijdig daarmede en daarboven een indisch pensioen zullen kunnen genieten.

„Graaf de Sartiges, de fransche gezant bij het nederlandsche hof, die benoemd is om de ambassade te Turijn te gaan waarnemen, is per telegraaf naar Parijs ontboden en reeds derwaarts vertrokken. De fransche regering schijnt vroeger dan te verwachten was, vermoedelijk nog vóór de opening van de italiaansche kamers, haren vertegenwoordiger met nieuwe instruktiën op zijn post te Turijn te willen hebben. Het is zeer onzeker, of de graaf zal kunnen terugkomen, om zijne brieven van terugroeping persoonlijk aan Z. M. den koning te overhandigen.

„Zijn opvolger alhier, de heer Baudin, zoon van den bekenden admiraal van dien naam, wordt in de aanstaande week alhier verwacht. Men wil dat hij van instruktiën voorzien zal wezen, om de onderhandelingen over een traktaat met Frankrijk te hervatten. Hij wordt geroemd als een kundig en uitstekend voor zijn post berekend diplomaat.

„Nu ik toch de pen in handen heb, voeg ik hier bij, dat mr. J. D. C. baron van Heeckeren van Wassenaer, opperstalmeester des konings, van den koning van Hannover het grootkruis *der Guelfen-orde ontvangen heeft, — op welken grond* weet ik niet."

---

* Men schrijft ons uit Delft, 27 oktober:

„Het departement Delft der Nederlandsche maatschappij ter bevordering van nijverheid heeft heden eenige prijsvragen uitgeschreven voor beeldhouwers, kunstdraaijers en schrijnwerkers. De mededinging is opengesteld voor alle binnen de gemeente Delft gevestigde werkheden en leerlingen. Algemeen wordt dat besluit van het *departements-bestuur* toegejuicht, om op die wijze, door het opwekken van den edelen naijver, de sluimerende krachten en energie van arbeidzame en nijvere mannen te doen ontwaken, en langs dezen weg mede te werken tot bereiking van het doel der maatschappij: bevordering van nijverheid."

Naar aanleiding van ons berigt, in een onzer vorige nommers, omtrent de aller eerste verschijning der angina diphteritica, (keelziekte), hier te lande, bevat de Geneeskundige courant in haar laatste nommer een stuk waarbij betoogd *wordt dat deze epidemie zich ook reeds in december* 1858 *te* Harderwijk sporadisch heeft vertoond. Ter aanvulling van ons vroeger berigt aangaande deze belangrijke ziekte willen wij deze mededeeling in de Geneeskundige courant niet onvermeld laten.

Wij vernemen, dat de minister van binnenlandsche zaken *heeft bepaald, dat de aanvang* van het onderwijs tot opleiding van hoofdonderwijzers aan de rijks kweekscholen voor het lager onderwijs te 's Hertogenbosch en te Haarlem, voor één jaar is uitgesteld. Alleen die te Groningen zal worden geopend. (*Handelsblad.*)

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. *Benoemd tot ridders der orde van den Nederlandschen leeuw*, de heer J. A. Bakkers, assistent-resident ter beschikking van den goeverneur van Celebes en onderhoorigheden, ter zake van de door hem in 1861 en 1862 bewezen uitstekende diensten bij gelegenheid van de onderwerping der wederspannige hoofden van Manipi en Toeroengan op Celebes; en de heer John Loudon, thans te 's Gravenhage, ter zake der door hem met gunstig gevolg aangewende pogingen, zoo wel om de Orang-Seka's van Billiton het zeeroovers-bedrijf te doen verwisselen met een gevestigd verblijf en het uitoefenen van handenarbeid, als om in het algemeen den *mineralen rijkdom van Nederlandsch Indië meerdere* bekendheid te geven en te doen ontginnen.

POLDERBESTUREN. Op verzoek eervol ontslag verleend aan J. Peeters, als beheerder van den Broeder- en Zuster-polder.

Kerk- en schoolnieuws.

De heer C. P. van Tooren, predikant bij de hervormde gemeente te Hendrik-Ido-Ambacht (klassis Dordrecht) *heeft* voor het beroep naar Wemeldinge bedankt.

— De heer J. J. van Oosterzee, predikant bij de nederduitsche hervormde gemeente te Rotterdam, in de vorige week benoemd tot gewoon hoogleeraar aan de akademie te Utrecht, heeft jl. zondag aan de gemeente aldaar te kennen gegeven dat hij hoogst waarschijnlijk die benoeming zou aannemen. Aanstaanden zondag zal hij zijn bepaald besluit mededeelen.

Marine en leger.

* Zr. Ms. fregat met stoomvermogen Zeeland is heden middag op de Dokhaven te Vlissingen gekomen, om met hoog water in het dok te worden gehaald.

— Zr. Ms. transportschip De heldin, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee S. H. Binkes, is maandag morgen ter reede van Texel uit zee terug gekomen.

Koloniën.

Tot de belangrijkste berigten welke met de gisteren hier aangekomen overlandmail uit Oost-Indië zijn aangebragt behooren die betreffende de krijgsverrigtingen in Banjermasing. *Men schrijft ons deswegens uit Martapoera:*

„De zoon van Antasari, die wij verleden jaar te G. Tongka een bezoek bragten, heeft een inval in ons gebied gedaan. Naar men zegt gaat er eene groote expeditie naar de Teweh, waar hij zich ophoudt en een zevental bentings moet hebben oproerig gemaakt. Teweh is nog eenige mijlen verder dan de Montallat en zelf digt bij de plek waar de „Onrust" is afgeloopen. Van die zaak lekt maar weinig uit; de voornaamste deelhebbers aan dat verraad bevinden zich aan de Tewehrivier. Zij zullen hun *geregte straf niet ontgaan als wij ze in* handen krijgen.

„De verraderlijke Dehmang Lehman heeft een enorme nederlaag geleden, op een 150tal mijlen afstands van hier. Des nachts is zijn schuilplaats overvallen. Hij heeft zich met moeite door de vlugt gered. Verscheidene van zijn gevolg zijn gedood of gewond."

Gemengde berigten.

Onder den titel: Taalkundige meeningen omtrent de vermelding eener testamentaire formaliteit heeft de heer mr. A. S. van Nierop eene verzameling van stukken betreffende het *bekende testamenten-proces bij W. H. Zeelt te Amsterdam* uitgegeven. Beroept zich zijne tegenpartij op de getuigenis van van Lennep, de Vries, Brill en Beets, hij steunt op het gezag van Beijerman, de Jager en van Vloten. — Men leest in de Figaro het volgende. De baron Garat, gedurende langen tijd direkteur-generaal van de fransche bank, bemerkte dat twee zijner dienstboden, welke met elkander in het huwelijk waren getreden, ten gevolge van huisselijke oneenigheden, gescheiden leefden. Zich herinnerende hoe eene groote gierigheid de karaktertrek was, welke beide echtgenooten onderscheidde, riep hij beiden tot zich, scheurde een bankbiljet *in twee stukken en gaf aan ieder een daarvan.* Daar nu dit biljet van onwaarde was, ten zij de beide stukken en dien ten gevolge de beide personen wederom vereenigd werden, had de gift van den baron de verzoening der echtgenooten ten gevolge. — De duitsche dagbladen maken zich vrolijk over eene fout van de Augsb. Zeitung, welke zeker niet ten bewijze strekt van diepen blik in de italiaansche aangelegenheden. *Dit* blad vermeldde namelijk, dat de amnestie der garibaldianen „door tusschenkomst van den paus" bij Victor Emma*nuel verkregen was. De depeche van Turijn bevatte de woor*den „par l'intercession de Pie." Men vond nu goed Pius IX in plaats van prinses Pia als de persoon te beschouwen wier tusschenkomst de amnestie had uitgelokt. — Dezer dagen werd het stadje Bouillon zeer verontrust, daar verschillende personen, die des avonds het kasteel waren voorbijgegaan, eensklaps door eene onbekende stem aangesproken werden. De kommandant zocht te vergeefs naar de oorzaak dier spokerij, doch toen hij zich ter rust wilde begeven werd hij in zijne kamer *toegeroepen: „Goeden avond, hoe gaat het?" Bij on*middellijk ingesteld onderzoek vond hij een fraaije papegaai die denkelijk hier of daar was weggevlogen en zich eenige dagen in het kasteel had opgehouden. — De geleerdste kenner van diamanten is voorzeker de gewezen hertog van Brunswijk te Parijs. Hij bezit eene waarde van eenige millioenen aan diamanten. In een katalogus, dien hij onlangs heeft uitgegeven, vindt men de volgende vermeld: een grooten robijn, eene waarde van 420,000 fr. bezittende, welke vroeger had toebehoord aan keizer Bader el Agra en keizer Dom Pedro; een diamanten ring met de inskriptie M. S., eens het eigendom der koningin van Schotland, de ongelukkige Maria Stuart; een paar oorringen, die Maria Antoinette vroeger had gedragen, enz. Tegenwoordig heeft hij twee diamanten te koop, waarvan de een ongeveer 1,200,000 fr., de ander zelfs 3,400,000 fr. moet waard zijn. Deze „gelukkige sterveling" kan zijn huis echter nooit zonder zorg of vrees verlaten, ofschoon zijne schatten bijna ongenaakbaar zijn. Zijne woning is zeer doelmatig ingerigt om de vele schatten en kostbaarheden, die zij bevat, te beveiligen. Zijn huis is namelijk door een hoogen *muur omringd, waarop een groot aantal scherpe ijzeren* punten geplaatst zijn. Zoodra iemand daarop klimt, begint een klok, die met deze scherpe punten in verbinding staat, te luiden. Deze toestel kost hem 80,000 fr. Hij heeft zijne kleinodiën in een kistje, dat in een dikken wand van graniet geplaatst is en waarvan het slot slechts door een ingewijde kan worden geopend. Indien een vreemde het opent, dan ontladen zich vele geweren en te gelijker tijd begint een geheime klok te luiden. Het vertrek bezit slechts een venster, waarvan de jalousie uit het sterkste traliewerk bestaat. Ook dit wordt door een kunstslot gesloten. Het bed van den hertog staat tegen den *muur, waarin zijne schatten verborgen zijn en een dozijn* revolvers met zes loopen heeft hij daar steeds bij de hand. — In de vorige week ontving de heer V., te Veenhuizen, per telegraaf het berigt dat zijn zoon te 's Hage bedenkelijk ziek lag. Zijne dochter schrikte van dit berigt zoo hevig dat zij plotseling den geest gaf. De vader trok zich dit zoodanig aan dat hij krankzinnig is geworden. — De duitsche tenorzanger Wild schrijft in een pas uitgekomen werk, van de hollanders sprekende, nadat hij hunne reinigingswoede en het schoonmaken

(dit laatste woord staat textueel in het duitsch) heeft geschetst: „Slechts aan eene klasse der bevolking is het paradijs der reinheid verboden, namelijk den muzijkanten van het leger, opdat zij in hunne poetsfurie geene gaten in hunne koperen instrumenten door het voortdurend wrijven mogten veroorzaken. In Nederland is alles rein, alleen de koperen blaasinstrumenten niet. In „Haydn's jaargetijden" zag ik de hoornblazers hunne instrumenten met groote waslederen schermhandschoenen handteren, uit vrees dat het koper door het bevingeren in de stikheete zaal zou worden bezoedeld." — De heer Valois, direkteur van den hollandschen schouwburg te 's Hage, heeft een gezelschap van dertig arabieren voor twee voorstelllingen tegen het einde van november aangenomen. Op dit oogenblik wekken deze arabische kunstenaars de bewondering der londensche bevolking, door hunne kracht, behendigheid en smaak. — De fransche kunstschilder Gudin is op ontvangen uitnoodiging naar het Loo vertrokken, om aldaar eenige dagen te verblijven. — Jl. vrijdag is het schip Hindoo, met eene lading van 3000 vaten petroleum, van Montreal naar Liverpool bestemd, aan den ingang der Mersey te midden van een vliegenden storm, op strand en kort daarna in brand geraakt. Van de ekipage, die zwemmende door het wrakhout en de olie den wal poogde te bereiken, verloor 5 man het leven. De stank der brandende olie was zoo sterk, dat daardoor zelfs te Liverpool veel hinder werd ondervonden.

Burgerlijke stand.

MIDDELBURG. Eerste huwelijksafkondiging den 26 dezer: P. A. Wondergem, jm. 24 j. en E. Tazelaar, jd. 23 j. J. H. Casteleijn, jm. 22 j. en J. Franchimont, jd. 23 j. H. C. A. Broekhoven, jm. 20 j. en M. P. de Prins, jd. 31 j. G. J. W. Berghuis, jm. 40 j. en S. M. Greve, jd. 25 j. J. Teerlinck, weduwn. 41 j. en W. Engelse, jd. 41 j.

(Van 19 tot 25 oktober.)

VLISSINGEN. Gehuwd: I. H. Loesberg, weduwn. van H. van der Elst, 46 j. en P. J. de Brakke, jd. 47 j.

Bevallen: M. W. Nobels, geb. Holthuijsen, z. C. M. van Dalsum, geb. Knuppel, z. A. J. Droogendijk, geb. Meijer, z. M. L. van Marle, geb. Jongejan, d. J. Kroon, geb. van Santen, d. C. Fagel, geb. de Waard, d. M. J. van der Hooft, geb. Hofman, z. (levenl.) J. M. Rumpff, geb. van Verre, d. S. de Bruijne, geb. de Bree, d.

Overleden: E. M. Deijbel, d. 3 w. H. J. de Swart, z. 10 j. C. Daalhuijzen, jd. 25 j. L. Borgwat, z. 13 d. W. van Alphen, man van A. M. Haanhout, 63 j. D. C. H. Droogendijk, z. 5 d. D. M. van Zweden, d. 10 j. J. Plankee, z. 3 m.

GOES. Gehuwd: J. Nonnekes, jm. 24 j. en A. H. Somer, jd. 26 j.

Overleden: M. Lambregtse, jd. 82 j.

ZIERIKZEE. Gehuwd: H. de Graaf, jm. 28 j. en J. Berrevoets jd. 20 j.

Bevallen: J. M. Struijk, geb. Louwmans, d. C. de Graaf, geb. Hoeder, d. A. Schroeijers, geb. Kanie, d. J. van der Nood, geb. Bakker, d.

Overleden: A. Enzlin, d. 3 j.

Thermometerstand.

27 okt. 's av. 11 u. 52 gr.
28 „ 's morg. 7 u. 50 „ 's midd. 1 u. 57 „ 's av. 11 u. 51 gr.
29 „ 's morg. 7 u. 50 „ 's midd. 1 u. 52 gr.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Staatsbegrooting voor 1863. — *Memoriën van beantwoording.*

Hoofdstuk VI. (Marine.)

Daar het rapport der kommissie van enquête in bijna alle opzigten gunstig luidt voor het stelsel van den minister van marine, had deze verwacht dat aan zijne begrooting en aan het daarmede zamenhangende ontwerp voor de aanschaffing van pantserplaten, een gunstiger onthaal zou te beurt gevallen zijn dan het geval is geweest. Hij heeft in der tijd geen algemeen afkeurend oordeel over onze schepen uitgesproken, en evenmin heeft hij van verval onzer marine gewaagd; alleen heeft hij verklaard, dat de marine niet in dien toestand was, waarin zij aan alle hare eischen kan voldoen; dat er bij den bouw der nieuwe schepen overspanning had plaats gehad; dat uit het verlangen om op het aantal der stoomflotillevaartuigen te bezuinigen, men voor deze schepen te veel voorwaarden gesteld had, waaraan zij dan ook niet voldaan hebben; en dat hij, met het oog op de voordeelen, verbonden aan eene zware wapening, eene overdekte batterij en grooter stoomvermogen, de schepen zoo als de Djambi minder geschikt achtte dan de zware korvetten of, zoo men dat liever wil, de kleine fregatten die hij zich voorstelde te bouwen. Na al hetgeen is voorgevallen, blijft de minister nog overtuigd dat het door hem aangegeven stelsel, wat de hoofdtrekken betreft, voor onze marine het meest geschikt is.

In het voorloopig verslag wordt den minister eene verandering van inzigten verweten, die de kamer huiverig zou moeten maken om zich met zijne voorstellen te vereenigen. Indien daarmede bedoeld wordt dat het gevecht der pantserschepen in Amerika een diepen indruk op den minister heeft gemaakt, dan moet hij erkennen dat dit het geval is geweest; dat hij betwijfelt, of dit als eene beschuldiging tegen hem kan worden aangevoerd. Welk oordeel zou de kamer toch over een minister van marine geveld hebben, die, bij het voordragen eener begrooting voor 1863, in allen deele was voortgegaan op den weg, dien hij zich bij de begrooting voor 1862 had afgebakend? In plaats van de veranderde zienswijze, die op daadzaken gegrond is, als eene weifeling te beschouwen, ware het welligt beter daarin het streven te zien, om, naar de mate onzer middelen, zoo veel doenlijk den zelfden weg als de overige zeemogendheden te bewandelen. En dat daardoor geene overijling heeft plaats gehad, getuigt het betrekkelijk weinige dat nog bij onze marine geschied is, in vergelijking niet slechts met Engeland, Frankrijk en Rusland, maar zelfs met Italië, Spanje, Denemarken, Turkije enz. Na het rapport der pantser-kommissie, wier denkbeelden echter niet in alle opzigten zullen gevolgd worden, is last gegeven tot het vervormen van een paar schepen in de zoodanige, als welke zich elke zeemogendheid tegenwoordig aanschaft. Met dat laatste te doen, waarbij uitsluitend op de landsverdediging gelet is, meent de minister niet geanticipeerd te hebben op het oordeel dat de kamer zal kunnen vellen. Hoe dat oordeel ook zijn moge, altijd toch zal die verdediging wel een hoofddoel onzer marine moeten zijn. De minister was verpligt te zorgen dat er geen kostbare tijd verloren ging en althans enkele schepen op de hoogte der wetenschap gebragt en naar de behoeften van den tijd ingerigt wierden.

De minister heeft zich niet onvoorwaardelijk met al de voorstellen der pantser-kommissie vereenigd, want deed hij dit, dan zou men alligt gevaar loopen niet één schip te bezitten om den oceaan te bevaren. Vooreerst wil men niets doen dan het vervormen van de De Ruyter en Tromp in stoombatterijen, de Jupiter en Draak van een volkomen pantsering voorzien, benevens het pantseren van een verdedigingsvaartuig en eene kanonneerboot.

Dat de minister zich door eene technische kommissie wilde doen voorlichten omtrent punten, aangaande welke hij zeker niets zou vernemen uit het rapport der kommissie van enquête, was zeer natuurlijk, zoo dat het onbillijk is hem te beschuldigen, daardoor de enquête doelloos te hebben gemaakt. Dit kon nooit zijn oogmerk zijn, want de regering heeft zich niet tegen die enquête verklaard; de minister zelfs verwachtte er niets dan goeds van, daar hij zich bewust was een goed stelsel te hebben ontworpen. Heeft de enquête, naar het gevoelen van velen, niet aan het doel beantwoord, men kan dit niet aan den minister wijten, maar veeleer aan de moeijelijkheid om de gestelde vragen te beantwoorden. De minister zelf zou voor eene zoo volledige beantwoording terugdeinzen. Dit is echter zeker, dat hij niet het gevoelen is toegedaan dergenen die beweren, dat de magt, die wij *kunnen* bezitten, onvoldoende zou zijn voor de verdediging onzer zeegaten. Deze verklaring laat hij voor rekening dergenen die haar hebben uitgesproken, maar hij meent bij deze gelegenheid voor de eer der natie daartegen protest te moeten aanteekenen.

Men is er op bedacht, in Oost-Indië tot den aanbouw van oorlogsschepen over te gaan, hetgeen niet alleen wenschelijk, maar ook mogelijk is. De indische goevernements-marine zal voorts, naar alle waarschijnlijkheid, zonder het beheer van een direkteur, gevoegd worden bij het departement van marine, onder den kommandant der zeemagt, hetgeen meer eenheid in het bestuur der zeezaken zal brengen.

De minister is altijd van gevoelen geweest, dat men het gedeelte der werf te Vlissingen, hetwelk men de uitrustingswerf noemt, als zoodanig moet behouden, omdat het noodzakelijk kan zijn eene flotille op de Schelde te stationeren, welke anders niet van het noodige voorzien en bij ijsgang geborgen zou kunnen worden. Van de goede resultaten der opheffing als werf van aanbouw in cijfers bewijzen te leveren valt moeijelijk; maar het laat zich begrijpen, dat, indien men bijv. 4 schepen 's jaars wil produceren en men kan dit op ééne werf doen, die schepen veel minder geld zullen kosten, dan wanneer men zulks op twee werven bewerkstelligt. In hoe verre de gemeente er meer of minder prijs op stelt, de werf gedeeltelijk al of niet te behouden, doet hier, waar alleen van algemeene belangen sprake kan zijn, naar het gevoelen der regering niets af. Men zal echter bij het nemen van maatregelen de belangen dier gemeente niet uit het oog verliezen.

Door de marine is geen proef genomen met een ijzeren kanon, dat vol gegoten en daarna uitgeboord en van trekken voorzien is. Zij is niet in het bezit van een dusdanig stuk geschut.

De minister legt bij deze memorie de rapporten over der ingenieurs over den toestand van het dok te Willemsoord, waarin echter weinig voorkomt dat niet reeds door de dagbladen is medegedeeld.

Van de in 1862 bij de zeemilicie ingelijfde 72 personen zijn herkomstig uit Friesland 8, Groningen 11, Overijssel 1, Gelderland 1, Noord-Holland 32, Zuid-Holland 18 en Zeeland 1. Daaronder bevonden zich 53, die het beroep van buitenlands zeevarende uitoefenden.

Wetsontwerpen.

Regeling van het middelbaar onderwijs.

Dit wetsontwerp is, hier en daar gewijzigd, bij koninklijke boodschap van 23 oktober op nieuw bij de kamer ingediend. Het voorloopig verslag over het vroeger ingediende ontwerp, was door de spoedige sluiting der kamer, van regeringswege onbeantwoord gebleven, weshalve thans de memorie van toelichting bij de tegenwoordige indiening, eigenlijk memorie van beantwoording is op het vroegere verslag.

Als tijdstip van in werking treding dezer wet, bepaalt haar laatste of 95e artikel den 1 januarij 1863. In de memorie wordt voorts Delft opgegeven als de plaats, waar de polytechnische school zal gevestigd worden.

De bedenking, dat er in het ontwerp geen voorschrift betrekkelijk het eerbiedigen van godsdienstige begrippen voorkwam, is opgelost door de opneming van eene daartoe betrekkelijke bepaling.

Over de beteekenis, aan de woorden „middelbaar" en „hooger" onderwijs te hechten kan in het oneindige worden getwist; doch gaat men den aard en de bestemming van middelbaar onderwijs na, dan zal, meent de minister van binnenlandsche zaken, blijken dat daarvoor bijzondere instellingen, anders ingerigt en van eene andere strekking dan die welke naar de universiteiten voert, vereischt worden.

Op de meening van sommige leden, dat het onderwijs aan de hier voorgestelde hoogere burgerscholen te materieel zou zijn, antwoordt de minister dat noch zoodanige materiële strekking, noch eene zoo speciale voorbereiding beoogd wordt. De hoogere burgerscholen zullen kunnen dienen voor allen, die, zonder een geleerde vorming te verlangen, zich wenschen voor te bereiden om in de beschaafde en steeds voortgaande maatschappij waardig te verkeeren.

Het latijn zou in de rijks hoogere burgerscholen een ongelijksoortig element zijn en tot niets leiden, ten zij men het geheele gymnasiaal onderwijs in de burgerschool overbragt. Voor hen, die de militaire geneeskundige school wenschen te bezoeken, zal een goed ingerigt gymnasium de meest geschikte gelegenheid tot voorbereiding zijn, evenzeer als voor hen die hunne geneeskundige studiën aan eene hoogeschool of aan eene klinische school willen volbrengen. Behoeven aanstaande apothekers, veeartsen en bloemisten eenige kennis van het latijn, zij kunnen dat, het zij in een gymnasium, het zij door bijzonder onderwijs zich eigen maken. Op de vraag echter, of onder de mogelijke uitbreiding van het plan ook onderwijs in de latijnsche taal begrepen zij, antwoordt de minister bevestigend. De wet legt aan de vrijheid van gemeentebesturen of vereenigingen, om gymnasia met hoogere burgerscholen in verband te brengen, geenerlei beletsel in den weg.

Wat de gymnasia betreft, is het de meening van den minister, dat de tweede afdeelingen voortaan als middelbare scholen zullen moeten worden beschouwd, en alle bepalingen, bij deze wet vast te stellen, op haar van toepassing zullen moeten zijn. De regeling van het middelbaar onderwijs zal denkelijk hier en daar de opheffing der tweede afdeeling en hare verandering in zelfstandige hoogere burgerscholen ten gevolge hebben. Beide tot hiertoe verbonden deelen zullen daarbij winnen.

De vorming van jongelieden voor Indië kan eerst na de wettelijke hervorming der delftsche akademie in de voorgestelde polytechnische school worden geregeld.

Bij het voorstel om van rijkswege langzamerhand tien en vijf hoogere burgerscholen te stichten, meent de regering al die gematigdheid, ja soberheid te hebben betracht, welke natuurlijk is bij het verlangen om aan de vrijheid eene groote ruimte voor te behouden. Naar hare overtuiging zouden wij aan veertig hoogere burgerscholen van driejarigen en twaalf of vijftien van vijfjarigen kursus niet te veel hebben.

De polytechnische school zal o. a. tot opleiding van ingenieurs van den waterstaat bestemd zijn, of liever, uit de civiele ingenieurs, die daar moeten opgeleid worden, moet het korps van den waterstaat voortdurend, na vergelijkende examens, worden aangevuld. Langs dezen weg zal de regering steeds de keus der besten uit de reeds geformeerde ingenieurs hebben. Opleiding van architekten is ook in de taak der polytechnische school begrepen. Die school aan te duiden als in het bijzonder dienstbaar aan de opleiding van hen, die zich voorbereiden voor het vak van landmeter, den ijk, de telegrafie of de stenografie, acht de minister minder noodig, daar nagenoeg alles, wat voor die vakken vereischt wordt, aan die school en zelfs aan de hoogere burgerscholen met vijfjarigen kursus zal worden onderwezen.

Gemeenteraad van Goes.

Zitting van 23 oktober.

Afwezig de heeren Pilaar, Soutendam en van Voorst Vader met kennisgeving; terwijl de heer de Knokke van der Meulen later ter vergadering komt.

De notulen der vorige zitting zijn gelezen en gearresteerd.

In de eerste plaats wordt overgegaan tot de zamenstelling der vaste kommissien:

Voor die van het financiewezen worden benoemd: de heeren van Kerkwijk tot voorzitter, Smallegange en van Voorst Vader tot leden;

tot leden der kommissie voor de strafverordeningen, waarvan de burgemeester volgens de wet voorzitter is, de heeren de Kanter en de Knokke van der Meulen.

Daarna wordt overgegaan tot de zamenstelling der kommisssie, om burgemeester en wethouders te dienen van voorlichting en raad, ten aanzien der toelating en klassifikatie van kinderen op de scholen voor armen en minvermogenden, waartoe worden benoemd tot voorzitter de heer van Kerkwijk, tot leden de heeren Saaijmans Vader, J. Kooman, T. Pieterse, P. H. Timans en D. Hildernisse.

De voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

a. van heeren gedeputeerde staten, de goedgekeurde rekening en begrooting der schutterij en goedkeuring der toegekende subsidie aan het gasthuis voor 1863; *b.* het proces-verbaal van de opneming der boeken en kas van den gemeente-ontvanger, waaruit blijkt in kas te zijn f 4436,70½; *c.* brief van den heer Holtrop, bibliothekaris van de koninklijke bibliotheek te 's Gravenhage, verzoekende afstand van een boekje getiteld „van Nijenvoist, Loosheit ende practycke hoe zy vrou Lortse verheffen" welk werkje het eenige van dien aard is in de bibliotheek der gemeente voorhanden, en dat om zijn inhoud volstrekt geen, doch om de oudheid van het drukwerk voor de bibliotheek groote waarde bezit.

Op voorstel van den voorzitter is besloten het verlangde ten geschenke voor de koninklijke bibliotheek af te staan.

Wordt gelezen een verzoekschrift van J. L. Dingens, om bij de 380 ellen door hem reeds in erfpacht bezeten nog 120 ellen te erlangen, alsmede van H. Ellefrink, om den strook gronds, liggende tusschen het telegraafkantoor en de nieuw gebouwde woning van P. Buitendijk, in erfpacht te erlangen, ten einde daarop eene woning en pakhuis te stichten. — Aangehouden tot eene volgende vergadering.

Nog zijn ingekomen verzoeken om kwijtschelding van hoofdelijken omslag van J. D. Evers en de wed. Bout. — Aangehouden tot na den afloop des dienstjaars. Eenige staatsbladen zijn ingekomen die in het archief zijn nedergelegd.

Alsnu wordt in behandeling gebragt de gemeente-begrooting voor het dienstjaar 1863, waaromtrent de heer de Kanter, in het algemeen de opmerking maakt, dat de memorie van toelichting niet aan het doel beantwoordt, daar bij sommige posten de toelichting geheel ontbreekt, terwijl die bij andere zeer breedvoerig is, en minder vereischt wordt.

Na deze opmerking wordt tot de artikelsgewijze behandeling overgegaan, beginnende met de uitgaven.

De 1e afd. van het 1e hoofdstuk is zonder diskussie goedgekeurd. [illegible]

Bij art. 1 der 2e afd., jaarwedde van ambtenaren en bedienden ter gemeente-sekretarie, uit de heer van de Putte den wensch, het zij door het benoemen van een kommies, het zij door het openstellen der griffie voor een volontair, te voorzien in eene behoorlijke vervulling der griffie, waarvoor zijns inziens bij ontstentenis van sekretaris of griffier geen waarborg bestaat.

Bij art. 2, jaarwedde van genees- en verloskundigen, stelt de heer de Kanter voor, de jaarwedde van den apotheker, uitgetrokken met f 400, te verhoogen met f 100, daar eene bezoldiging van f 400 niet te rijmen is met het van hem gevorderd wordend eerlijk beheer.

De heer van de Putte ondersteunt dit denkbeeld, vooral omdat de apotheker een wetenschappeijk man is en er geen verband bestaat tusschen hetgeen hij geniet en van hem gevorderd wordt.

De voorzitter zegt, dat de titularis, buiten zijne wedde, vrije woning, vuur en licht geniet en zijne bezoldiging evenredig is aan die in andere gemeenten gegeven.

De heer Smallegange wijst er op, *dat de titularis om de* betrekking gevraagd heeft, toen hij wist welke bezoldiging daaraan verbonden was; hij vreest voor meerdere aanzoeken indien men verhoogt.

Het artikel wordt behouden, met tegenstemming van de heeren de Kanter en van de Putte.

Bij art. 13, jaarwedde van de drukkers der gemeente, betoogt de heer de Kanter de onbelangrijkheid der raadsverslagen in de Goessche courant, hij verzoekt inlichting of daarop door het dagelijksch bestuur invloed wordt uitgeoefend en daarin verbetering te wachten is?

De voorzitter antwoordt dat de opname der raadsverslagen eene geheel partikuliere onderneming der uitgevers is, waarop het dagelijksch bestuur noch hij eenigen invloed uitoefenen; het eenige wat somtijds is gevraagd en toegestaan, is het afschrijven van een enkel stuk voor de meerdere volledigheid van het verslag.

De heer de Kanter bedankt voor de inlichting en behoudt zich voor hieromtrent nader een voorstel te doen.

De overige posten van het 1e en 2e hoofdstuk zijn zonder diskussie aangenomen.

Alvorens tot de behandeling van het 3e hoofdstuk over te gaan, zegt de heer van Kerkwijk dat dikwijls in den boezem dezer vergadering de vraag is gerezen, wat vernieuwing, wat onderhoud is. Indien het eerste is aangenomen, en alzoo hetgeen voor aanbesteding vatbaar is, wordt geacht onder de afdeeling vernieuwingen of aanleg te behooren.

Bij art. 1 der afdeeling onderhoud, komt voor een post voor het opwinden van het uurwerk van f 225, vroeger publiek besteed, en waarvan de termijn met 1 januarij eindigt, de tegenwoordige aannemer heeft verzocht daarmede belast te blijven.

Burgemeester en wethouders willen op dit verzoek liefst geen advies uitbrengen maar ter beslissing van den raad laten of men eene onderhandsche besteding verlangt: zij moeten evenwel erkennen dat het uurwerk met zorg behandeld wordt.

Na eenige beraadslaging is met algemeene stemmen besloten den aannemer onder de hand met het werk te belasten voor acht jaren (tegen stemde de heer Kakebeeke).

De heer de Kanter ziet op de begrooting uitgetrokken f 130 voor baggerwerk, waarvan door hem weinig uitvoering wordt bespeurd.

De heer van Kerkwijk antwoordt dat volgens de voorwaarden niet mag gebaggerd worden in den zomer, doch daarmede thans een aanvang is gemaakt.

De heer Saaymans Vader merkt op, dat het uitlaten van den stoom der meelfabriek van den heer Kakebeeke, door een riool in de vest, een verderfelijke lucht geeft.

De heer de Kanter deelt dit gevoelen.

De heer Smallegange meent, dat eene opruiming van den modder voor het riool veel van het bezwaar zou wegnemen.

De voorzitter en de heer van Kerkwijk voeren aan dat vroeger de stoom in de lucht ontlast werd tot hinder der buurt, terwijl de vergunning om den stoom door een riool te loozen alleen is vergund tot weder opzegging. — Wordt besloten dit punt tot de volgende vergadering aan te houden.

Bij afd. 2 zegt de heer van de Putte dat de brugwachterswoning de haven zeer ontsiert en het wenschelijk ware eene nieuwe woning te bouwen. De voorzitter antwoordt hierop dat dit reeds een punt van overweging bij burgemeester en wethouders uitmaakt.

De heer van de Putte stelt voor, welk voorstel door den heer de Kanter wordt ondersteund, eene afsluiting met palen en ijzeren staven te maken, daarmede aan de Kleine kade aan te vangen, en daarvoor f 500 op de begrooting uit te trekken.

In *omvraag gebragt is het aangenomen met 5 tegen 3 stemmen*; die van de heeren Kakebeeke, Saaymans Vader en Smallegange.

De heer de Kanter vestigt de aandacht op het goten- en riolenstelsel; hij ziet eene aanzienlijke som voor ijzeren raamgoten (f 500) uitgetrokken, die hij wenscht te roijeren, om tot eene betere afwatering te geraken door overdekte goten.

De voorzitter antwoordt dat dit beproefd doch ongeschikt is bevonden en noodigt den heer de Kanter uit te dien aanzien een bepaald stelsel aan te geven.

De heer de Kanter verklaart in het algemeen overdekte goten te verlangen, zonder een bepaald stelsel te kunnen aangeven.

De heer van Kerkwijk zegt dat de ondervinding elders geleerd heeft, dat de goten, ook wanneer zij overdekt zijn, bij de minste vorst digt vriezen, zoo dat, wil men er nut van hebben die op eene aanmerkelijke diepte moeten liggen.

De heer Kakebeeke is tegen het voorstel van den heer de Kanter, daar er behoefte aan raamgoten bestaat en de som op de begrooting niet gemist kan worden.

De heer de Kanter stelt als motie van orde voor de vergadering te verdagen, terwijl hij na bekomen inlichtingen verklaart zijn voorstel in te trekken.

De voorzitter geeft in bedenking eerst de behandeling van dit hoofdstuk af te doen. — Dien overeenkomstig wordt besloten.

De heer de Kanter vindt bezwaar in den post van beklinkering van de oostzijde der markt, waarvoor f 1540 is uitgetrokken, en stelt voor die te laten wegvallen.

De heer van Kerkwijk voert aan, dat de van die straat komende keijen bestemd zijn tot vernieuwing van andere gedeelten straat, die, indien ze met nieuwe keijen bestraat worden, nog f 1000 meer zullen kosten.

Het voorstel van den heer de Kanter in omvraag gebragt, wordt met 5 tegen 2 stemmen verworpen. (Tegen stemden de heeren de Kanter en de Knokke van der Meulen).

Het 3e hoofdstuk aangenomen zijnde is de vergadering gesloten.

Avondzitting van 25 oktober.

Afwezig de heeren Soutendam, met kennisgeving, Pilaar, ongesteld, Saaijmans Vader en van Voorst Vader.

Op voorstel van den voorzitter wordt de resumtie der notulen van de vorige zitting aangehouden.

Alvorens met de verdere behandeling der begrooting voort te gaan, stelt de voorzitter voor nog eens terug te keeren tot art. 2 van afd. 2 hoofdst. 8, zegelkosten, en dien post met f 25 te verhoogen, daar de ontvanger nog heeft opgegeven een nieuw journaal noodig te hebben. Dit wordt goedgekeurd.

Daarna wordt de behandeling der begrooting voortgezet; te beginnen met hoofdstuk 4.

Bij art. 1, *afd. 2 van hoofdstuk 5, aflossing der gevestigde* schuld f 3000, verzoekt de heer van de Putte hoofdelijke stemming, daar hij het voornemen heeft later daarop terug te komen, terwijl de heer de Kanter verklaart voor het artikel te zullen stemmen, omdat het gegrond is op wettig bestaande besluiten.

Bij hoofdstuk 8, afd. 1, art. 1, betuigt de heer de Kanter zijn leedwezen, dat onder dezen post zoo weinig is uitgetrokken voor de openbare school der 1e klasse, die nogthans belangrijke verbetering behoeft. Hij zou wel verlangen dat het bestemmen van gelden voor de schoollokalen voortaan kon geschieden in overleg met de schoolkommissie.

De heer van Kerkwijk is van oordeel dat door de voorgedragene herstellingen voldoende in het bezwaar is voorzien en geeft daaromtrent eenige inlichtingen.

De heer de Kanter zou eene meer radikale verbetering wenschen en in het volgend jaar daarvoor de noodige uitgaven op de begrooting brengen, waardoor het overbodig wordt in deze begrooting daarvoor belangrijke sommen uit te trekken.

De voorzitter zal gaarne voorstellen van de schoolkommissie inwachten, maar vindt overleg met die kommissie niet geraden. — Daarna is de post goedgekeurd.

Bij art. 4 *der 2e afd. zegt de voorzitter dat sedert het opma*ken der begrooting twee personen minder in het gasthuis ten koste der gemeente verpleegd worden, waarom hij voorstelt dit artikel met f 249,60 te verminderen. — Dienovereenkomstig wordt besloten.

Bij art. 1 van afd. 4 zegt de heer van de Putte, dat het zijne aandacht getrokken heeft dat de verwaarborging der gemeente gebouwen zoo laag is en hij wel zou wenschen de verzekering te erlangen dat de panden tot de reële waarde verzekerd zijn.

De heer van Kerkwijk antwoordt, dat de taxatie in der tijd is geschied door den heer de Lannée, voormalig architekt der gemeente. De voorzitter neemt op zich het verlangde onderzoek in het werk te stellen.

Art. 2, kosten der straatverlichting. De heer de Kanter maakt de opmerking dat deze post tot gelijk bedrag van het voorgaand jaar is uitgetrokken, terwijl toch meer licht wordt gebrand. Hij zou ook wenschen het zoogenaamd verlichtings jaar opgeheven te zien en licht branden als het duister is, onverschillig in welken tijd van het jaar.

De voorzitter maakt zwarigheid het verlichtingsjaar ook tot de zomermaanden uit te strekken, waarop bij de begrooting niet gerekend is. Hij meent dat men reden heeft om over de verlichting tevreden te zijn. Na eenige diskussie is deze post goedgekeurd, waarmede de behandeling der uitgaven is afgeloopen. — Alsnu wordt overgegaan tot de behandeling der inkomsten. Bij art. 5 van hoofdstuk 2, renten van kapitalen der gildenfondsen, drukt de heer de Kanter zijn verwondering uit dat daarvoor ontvangloon betaald wordt en vraagt waarom die revenuen niet op de gewone wijze door den *ontvanger worden geïnd?*

De voorzitter licht dit toe en zegt dat deze aangelegenheid geregeld is bij koninklijk besluit, waarbij bevolen is dat die fondsen afzonderlijk zullen worden beheerd.

Hoofdstuk 3, afd. 3, art. 1, belasting op de dranken, zegt de heer van de Putte te hebben opgemerkt dat de vermindering der belasting op den wijn geene vermeerdering van verbruik ten gevolge heeft gehad.

De voorzitter schrijft dit toe aan vermeerderd gebruik van bier en het niet plaats hebben van openbare feesten in het afgeloopen jaar.

Bij hoofdstuk 5, afd. 2, art. 1, zegt de heer de Kanter te vermeenen, dat de opbrengst van te verkoopen boomen meer als kapitaal dan als revenu te beschouwen is, en vraagt of het dus niet geordend zou zijn de daarvoor geraamde som te beleggen.

De voorzitter antwoordt, dat de voorgenomen verkoop in verband staat met het afvlakken van den wal waarop die boomen staan; en dat de opbrengst van boomen, evenzeer als van veldvruchten, is revenu van den grond en daarmede, ook volgens het gevoelen van dezen raad gelijk gesteld moet worden.

Geene meerdere opmerkingen gemaakt zijnde, wordt hoofdstuk 9 der uitgaven vastgesteld op f 1706,55½ en de geheele begrooting, zoo als die is gewijzigd, gearresteerd in ontvang en uitgaaf op f 57,817,73, waarna de vergadering wordt gesloten.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

De engelsche en fransche dagbladen schijnen voor het oogenblik het romeinsche vraagstuk te laten rusten om zich slechts bezig te houden met de grieksche onlusten. Terwijl sommigen daarin de ernstigste verwikkelingen voor de toekomst zien en zich reeds Europa in vuur en vlam voorstellen, meenen anderen dat ook deze kwestie door diplomatieke onderhandelingen ten einde of niet ten einde zal worden gebragt, maar in allen gevalle geen oorlog zal ten gevolge hebben.

Ofschoon nu wel de loop der gebeurtenissen, in weinige dagen elkander opgevolgd, nog niet zoo scherp geteekend voor de toekomst haren weg heeft afgebakend, gelooven wij toch dat er in de grieksche zaken te veel verschillende belangen in het spel zijn dan dat men niet dáár vooral de beginselen van non-interventie kan verwachten gehandhaafd te zien.

De ligging, invloed en grenzen van Griekenland doen het voor Engeland, Rusland, Frankrijk, Italië en Oostenrijk van zeer veel belang zijn, welk lot en welk bestuur aan dat rijk ten deel zal vallen, terwijl men derhalve daarbij mag aannemen dat ieder der genoemde natiën tot elken prijs eene interventie van eenige andere zal beletten. Verwikkelen zich echter de grieksche aangelegenheden met het groote oostersche vraagstuk, *dan is het zeer wel mogelijk dat dit weder der oplossing* een stap nader worde gebragt, en niet in den Griekschen archipel, maar in het Kanaal altbans eene gedeeltelijke beslissing erlange. De verbittering toch der franschen tegen de bescherming van Turkije door Engeland, die zich op zulk eene wijze begint lucht te geven dat zij de algemeene aandacht niet ontgaan mag, kan wel worden aangemerkt als de voorbode van de eene of andere gewigtige gebeurtenis. We spreken hier thans niet van artikels in Le constitutionnel of La patrie, maar de doorwrochte beschouwing die de hoogleeraar Saint-Marc de Girardin in het laatste nommer van de Revue des deux mondes over de oostersche kwestie leverde treedt ons voor den geest. De beschuldigingen die daarin aan Engeland worden voor de voeten geworpen, de twijfelingen aangaande het voortduren der fransch-engelsche alliantie welke daarin weerkaatsen, zijn zoo krachtig en onbewimpeld dat men haar eene meer dan gewone beteekenis niet ontzeggen kan.

Geheel onverwachts was de revolutie in Griekenland niet voor hen die eenigzins nader met den toestand der grieksche bevolking bekend waren. Dezer dagen bevatte Le temps nog eene korrespondentie van den Pyraeus, waarin onder anderen het volgende voorkwam:

„De geheele burgerij is ontevreden en onrustig. De maatregelen welke men genomen heeft sedert de onlusten van Nauplia hebben niemand bevredigd. Men heeft de gemoederen trachten te bedaren door den schijn aan te nemen van krachtig de bevrijding tot stand te willen brengen der grieksche provinciën, welke nog aan Turkije onderworpen zijn. Men nam tot minister van buitenlandsche zaken en letterkunde, een *journalist, die bekend is de verwezenlijking van „het groote* idée" voor te staan. De minister heeft zijne plannen in de volle vergadering der kamer toegelicht. Hij riep Engeland in, wierp zelfs een zeer dubbelzinnig licht op sir Stratford de Redcliffe, door het volk over te halen om „de pogingen van een kabinet te ondersteunen in het bevrijdingsplan, hetwelk den zedelijken bijstand bezat der engelschen." Dit alles heeft echter geen gevolg gehad.

„Men heeft daaraan volstrekt geen geloof gehecht; daarbij moet men ook zeggen dat het algemeen ongunstig gevoelen over het slecht binnenlandsch bestuur het verlangen beheerschte naar de bevrijding der provinciën aan Turkye onderworpen. Het denkbeeld van vergrooting des rijks is onderworpen aan het verlangen naar vooruitgang en vrijheid.

„Koning Otto wordt veracht. Op het nationaal feest van 3 september groette men hem zelfs niet eens. Onlangs zag ik hem nog: hij is plomp, ontzaggelijk dik en slaperig geworden."

Omtrent de voornemens van het voorloopig bewind in Griekenland verkeert men nog in het onzekere. Te Athene schijnt onder russischen invloed — waaraan men zelfs den geheelen opstand toeschrijft — het plan te bestaan om den hertog van Leuchtenberg op den troon te plaatsen, iets dat echter zoo al aan Frankrijk, *zeker niet aan Engeland en Oostenrijk geval*lig zou wezen. Overigens spreekt men van eene vereeniging der Ionische eilanden met Griekenland onder prins Alfred, zoon van koningin Victoria en eindelijk gewaagt men van het aanbieden der kroon aan den hertog van Aoste tweeden zoon van Victor Emmanuel.

Engelsche, fransche en turksche oorlogsschepen zijn inmiddels naar de grieksche wateren vertrokken.

Het officiëel dagblad te Turijn bevat een dekreet, hetwelk de reeds vroeger door ons gemelde tijding bevestigt omtrent de bijeenroeping van het italiaansch parlement tegen 18 november.

De toestand van Garibaldi is eenigzins minder onrustbarend; echter is ook de geneesheer Partridge naar Spezzia vertrokken. De fransche dagbladen vermelden hierbij dat de heer Nelaton elk honorarium heeft geweigerd, terwijl de geneesheer Partridge daaromtrent met het Garibaldi-komité te Londen eene overeenkomst heeft gesloten. Volgens een telegram uit Turijn van gisteren, heeft de heer Nelaton verklaard dat eene amputatie onnoodig is, en hij zich van de genezing des gewonden verzekerd houdt.

Koning Victor Emmanuel zal naar men verneemt een bezoek brengen aan de steden Milaan, Parma, Piacenza, Modena, Bologna en Florence, om er groote wapenschouwingen over de troepen te houden, terwijl vóór zijne komst aldaar de staat van beleg in de zuidelijke provinciën zou worden opgeheven.

Zondag ll. waren er in Hydepark weder ongeveer vijftig duizend menschen vereenigd; men heeft echter eenige personen, die redevoeringen wilden houden tegen de menigte, daarin belet, door hen te waarschuwen dat zij bij tegenstand in hechtenis zouden genomen worden. Overigens is een wonderlijk middel tegen de onruststokers door de londensche policie in toepassing gebragt. Men heeft namelijk eenige policie-agenten in burgerkleeding, die zich schijnbaar verzetten tegen de overheid, gevangen genomen om daardoor de volksmenigte in bedwang te houden, zonder genoodzaakt te wezen werkelijke arrestatiën te doen.

De redevoering door den heer Gladstone te Newcastle uitgesproken, schijnt eenige dagen geleden een levendigen indruk veroorzaakt te hebben op den engelschen handelstand. Te Manchester vooral heeft men veel beteekenis aan het vooruitzigt eener mogelijke erkenning der Zuidelijke staten gehecht, hetwelk door sommige dagbladen ten onregte in de woorden van den heer Gladstone gezocht werd. De katoen is ten gevolge van deze bewering der dagbladen zelfs vijf cent per pond afgeslagen, terwijl men eene verdere daling kan te gemoet zien ten gevolge van het berigt dat wij in een onzer laatste nommers omtrent de opheffing van het verbod betreffende den katoenuitvoer mededeelden.

Een gerucht, welks ongeloofwaardigheid wij bij het vermelden reeds te kennen gaven, volgens hetwelk een amerikaansch eskader, onder bevel van den bekenden Wilkes, eene haven van de aan Engeland onderworpene Bermudische eilanden zou hebben geblokkeerd, wordt thans reeds door verscheidene andere berigten gelogenstraft. Het gerucht schijnt slechts zijn bestaan te zijn verschuldigd aan een gerezen verschil tusschen den engelschen kommandant dier haven en den bevelhebber der amerikaansche oorlogsschepen omtrent het wisselen van saluutschoten, eene moeijelijkheid, welke echter na het zenden van een sloep naar den wal dadelijk uit den weg werd geruimd.

MENGELINGEN.

De chinezen op Java en Madura.

Aan eene schets, door een bewoner onzer oost-indische koloniën gegeven, ontleenen wij het volgende:

Reeds sedert eeuwen hebben er tallooze verhuizingen van chinezen naar de Soenda-eilanden plaats gegrepen. Nu eens zijn ze door het goevernement van Batavia begunstigd, dan weder verhinderd, al naar dat het belang van het oogenblik het scheen mede te brengen.

In het jaar 1740 werden in en om Batavia 11,000 chinezen, mannen, vrouwen en kinderen vermoord; men beweert dat het op bevel was van den toenmaligen hollandschen goeverneur-generaal Valkenier. Deze ten minste werd later voor die daad ter verantwoording geroepen. Ook in het eerste tiental jaren van deze eeuw liet de goeverneur-generaal Daendels zeer vele chinezen wegens een klein en onbeduidend vergrijp dooden, en bejaarde lieden op Java spreken nooit anders dan met een rilling van den hollandschen maarschalk, den Robespierre van Java. Doch in spijt van alle mogelijke verdrukkingen, is de chinesche bevolking op Java en Madura weder tot 130,000 zielen gestegen, al zijn dan ook de grootste helft kleurlingen. Echte chinesche vrouwen zal men onder de tegenwoordige chinezen niet aantreffen, daar, gelijk men weet, aan de vrouwen de emigratie uit China verboden is en de meeste chinezen die hier zijn, zich daarom, gelijk ook de andere vreemdelingen, met javaansche meisjes moeten vergenoegen. Opmerkelijk is het, dat zij bij de javaansche schoonen den roem hebben verworven, dat ze hunne vrouwen zeer goed behandelen, terwijl zij anders over het algemeen noch bij de javanen, noch bij de maleiers, noch bij de blanken of liplappen geliefd zijn.

Nog tegenwoordig worden de chinezen op Java en Madura meer dan andere lieden door zware belastingen gedrukt. Niettemin worden velen hunner spoedig rijk, want zij bezitten werkzaamheid en een takt voor spekulatiën. Voor den kleinhandel zijn ze bij uitnemendheid geschikt en in dit opzigt kan men ze met de joden in de europesche staten vergelijken. Door het geheele gemis van europesche of hier geboren handwerkslieden, zijn de chinezen op Java onontbeerlijk geworden. De bakkerijen zijn in hun bezit. De maïs en het graan moet door hen op handmolens gemalen worden, daar men hier water-, wind- noch stoommolens kent. Alles wat tot het smids-, timmermans-, metselaars- en slotenmakers-handwerk behoort, wordt door chinezen verrigt; zelfs bij de theekultuur in de hooglanden zijn zij werkzaam. Regen- en zonneschermen, van papier en ligt riet gemaakt, leveren de chinezen tot uiterst goedkoope prijzen: 't geen van te meer belang is, omdat voor de arme vrouwelijke inboorlingen deze regenschermen een volstrekt onmisbare beschutting zijn tegen de harde regenvlagen, die zoo dikwijls hier nedervallen.

Chinezen, die tot meerder welvaart zijn gekomen, zijn grossiers en leveranciers: ook hebben ze dikwerf koncessie, om òf een bank van leening te houden òf opium en arak te verkoopen: ook het staandgeld op de markten wordt aan de chinezen verpacht. De chinesche hoofden dragen de sierlijke namen luitenant-chinees, kapitein-chinees, majoor-chinees. Restauratie en eethuizen voor europeanen, van mindere soort, worden alleen door chinezen gehouden. In zulke restauratiën kan men gewoonlijk dagelijks gebraden ganzen en speenvarkens, schildpadsoep en een chineesch knoedelgeregt dat men Gimlo noemt, krijgen. De europeanen geven in den regel, wanneer ze pas uit Europa zijn aangeland, aan den chineschen kost de voorkeur boven de javaansche, zoo dat de chinesche restauratiën druk door de matrozen en soldaten worden bezocht.

Slechts de chinesche mannen hebben de kleederdragt en de taal van hun vaderland behouden; noch de staart op de kruin, noch de lange nagels aan de vingers missen ze. De chinesche vrouwen kleeden zich op de zelfde wijze als de inboorlingen. Bijna altijd spreken zij alleen de maleische taal.

Wat eigenaardige gewoonten betreft, men bemerkt dat deze chinezen, ofschoon ze bijna van kindsbeen af onder andere volken zijn geweest, de spijzen met kleine porseleinen, hoekige lepels of met twee kleine vierhoekige stafjes, die ieder 5—6 duim lang zijn, naar den mond brengen; verder, dat ze ook nog met penseelen schrijven en met kogels rekenen, die in een afzonderlijk daartoe bestemd kastje in orde aanwezig zijn.

Somtijds ziet men hier de chinezen ook boeken drukken, hetgeen niet zoo als bij ons geschiedt, want de chinezen alhier naaijen eerst de boeken in en drukken daarna de bladzijden met hunne letterteekenen.

Eén gruwelijke gewoonte, die aan de chinezen soms nog eigen is en waarvan ik eenmaal ooggetuige was, is de moord van een kind, wanneer dit toevallig, gelijk het dikwijls op Java het geval is, op de markt geboren wordt. Nu gelooven de chinezen dat het bezit van ledematen of bloed van zulke in het openbaar geborene kinderen den eigenaar groot voordeel in den handel aanbrengt: ze trachten daarom zulk een kind meester te worden, hakken het in stukken en ijlen met den buit weg.

Wel worden ze door de policie gewoonlijk in zulke dingen verhinderd, doch de policie is er ook niet altijd bij. Zoo kwam ik zelf eens op de markt te Babulaag aan, juist op een oogenblik dat chinezen zoo even een kindermoord op deze wijze hadden begaan en met hun buit zich ijlings naar alle kanten hadden verstrooid.

BETALING VAN COUPONS.

De coupons van 6 pct. russische certifikaten administratie Hope & comp., Ketwich & Voombergh en wed. W. Boraki verschenen 1/13 julij 1862, worden betaald de coupons groot Rs. 30 in bank-assignatiën met f 14,42, de coupons groot Rs. 15 in zilver met f 25,24.

ZEETIJDINGEN.

Gisteren is te Liverpool aangekomen het kofschip *De swaan*, gez. W. Riedijk, van Hayti. Alles wel aan boord.

HANDELSBERIGTEN.

Graanmarkten enz.

AMSTERDAM 29 oktober. Raapolie op zes weken f 47¾. Lijnolie op zes weken f 43¼.

MIDDELBURG 29 oktober. Raapolie f 47¾. Lijnolie f 46. Patentolie f 49¾ per vat op 6 weken, op kontant f 1 lager. Raapkoeken f — per 1040 stuks. Lijnkoeken harde f 12,—.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 29 oktober.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½	pct.	63¾
	dito Nationale dito	3	„	75⅛
	dito dito dito	4	„	99
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	139⅝
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	101¾
	Certifik. Hope & co.	4	„	74¾
	dito dito 1855, 6de serie	5	„	90¾
	dito	6	„	—
	Aand. spoorweg			196
	Leening 1860	4½	„	89⅛
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	79⅛
Spanje.	Obligatien	2	„	45⅝
	dito binnenlandsch	3	„	49⅛
	Certifik. coupons bewijzen			—
	Krediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	53
	dito amsterdamsche	5	„	75¼
	dito nationale	5	„	61⅛
	dito 1847/1852	2½	„	27⅛
	Bank aktien	3	„	735
Belgie.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	55¾
Portugal.	Obligatien	3	„	45
	dito nieuwe	3	„	44¼
Grenada.	dito			—
Venezuela.	dito	2½	„	27½
Illinois.	dito	7	„	79¾
Mexiko.	dito	3	„	31¼

Londen 28 oktober. ten 12 ure. Consols 93⅜.
Weenen 28 okt. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 70,80.
Parijs 28 okt. (slotpr.) 4½ pct. compt. 98,15 3 pct. 71,30.

Coupons en losbare obligatien.

AMSTERDAM 27 oktober. Metalliek f 23,70. Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,62½; Engelsche Russen f 11,62½; Fransche f 55,37½; Belgische f 55,62½; Pruissische f 34,43½; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 33,37½; Russische in zilveren roebels f 34,06¼; Poolsche in fl. f 26,62½; Nationale metalliek f 28,90; Dollars f —,—.

ADVERTENTIEN.

De ondergeteekende betuigt bij deze zijnen hartelijken dank voor de vele bewijzen van deelneming, hem betoond bij het overlijden zijner veelgeliefde Echtgenoot.
Middelburg, den 30 October 1862.
P. VAN DE GRAFT.

Voor de bewijzen van deelneming, ons betoond bij het overlijden van onzen geliefden Vader en Behuwdvader, den WelEdelen Heer CORNs. VAN DEN THOORN, betuigen wij onzen welmeenenden dank.
Middelburg, den 29 October 1862.
JOHs. VAN DEN THOORN.
C. J. VAN DEN THOORN, Le NOBEL.

Voor de vele en verschillende bewijzen van belangstelling in mijn' 50sten Verjaardag, den 28 October ll., betuig ik mijn' hartelijken dank.
Vlissingen, den 30 October 1862.
P. PUYPE Az., Onderwijzer.

4 en 4½ pCts. HYPOTHEEK-OBLIGATIEN.
AFLOSSING.
Het Bestuur der NEDERLANDSCHE HYPOTHEEK-BANK berigt, dat hare Schuldbrieven, opeischbaar den 31 October 1862, met de tot op then dag, sedert den laatst vervallen Coupon, verschuldigde Rente, betaald worden ten Kantore van de Ontvang- en Betaalkas te Amsterdam, op Vrijdag den gemelden 31 October 1862 en volgende werkdagen.

DE COMMISSIE VAN ADMINISTRATIE over het Burgerlijk en Militair Huis van Verzekering te Middelburg zal, op Dingsdag den 4 November 1862, des namiddags ten half twee ure precies, in hare gewone Vergaderkamer in dat Gesticht, onder nadere goedkeuring, openlijk ANDERMAAL AANBESTEDEN, de levering van het **Rund- en Kalfsvleesch, Rundvet** en **Schenkelvleesch,** benoodigd voor het onderhoud der Gevangenen, gedurende het jaar 1863, op de conditien en voorwaarden, voor een iegelijk ter lezing liggende in het gemelde Huis.
De Commissie van Administratie voornoemd,
VAN REIGERSBERG VERSLUYS, Vr.
WAGNER, Secretaris.

DE MILITAIRE ONDER-INTENDANT, belast met het toezigt over het beheer der Garnizoensbakkerij te **Vlissingen,** zal op Vrijdag den 14 November 1862, des middags ten 12 ure, ten dienste dier Bakkerij aanbesteden de levering van
24 Last Roode of **Rhijn-Tarwe,** wegende minstens 77 Ned. Pond het Mud;
6 Last Inlandsche of **Pruissische Rogge,** wegende minstens 72 Ned. Pond het Mud.
De voorwaarden dezer Aanbesteding liggen ter lezing op het Bureau van voornoemden Onder-Intendant, van des morgens 10 tot 12 ure.
De omslag van het Inschrijvingsbiljet en de in te zenden Monsters moeten van het zelfde merk voorzien zijn.
Vlissingen, den 30 October 1862.
De Onder-Intendant voornoemd,
RIJGERBOS OUWENS.

BELANGRIJKE VERKOOPING VAN
MUZIJKWERKEN ENZ.
HEDEN (Donderdag 30 October) ten 5 ure, zullen op het Koorkerkhof, letter A no. 111, ruim 700 nommers **Muzijkwerken** verkocht worden; terwijl Vrijdag den 31 October: **Atlassen, Kaarten, Prentwerken, Prenten, Liefhebberijen** enz. zullen worden gepresenteerd.

De Notaris TH. VAN UIJE PIETERSE zal op Dingsdag den 4 November 1862, des morgens 10 ure, aan het Winkelhuis G 132, in de Kerkstraat te **Vlissingen,** voortgaan met de VERKOOPING van
MANUFACTUREN,
MEUBELEN, HUISRAAD EN BOEKEN.

VEEMARKT OP HET DORP NIEUWLAND
Woensdag 5 November 1862.

IN LOSSING **grove Newcastle KOLEN.**
H. J. DRONKERS.

Echte **Amerikaansche OVERSCHOENEN,** bij S. SUSAN, 's Gravenstraat, à 75 cent het paar.

Terstond eene **Kindermeid** gevraagd als Noodhulp wegens ziekte. Adres bij VAN BENTHEM & JUTTING.

Eene **Dienstbode** noodig in een Burgerhuis te Oostkapelle, no. 54.

TOONEELBERIGT.
De ondergeteekenden, Tooneeldirecteuren, hebben de eer het Publiek van Middelburg en Vlissingen te berigten dat zij weder van plan zijn eenige Voorstellingen te geven, te beginnen in het laatst der maand November; — om tot dit plan te geraken roepen zij de medewerking in van alle Kunstminnaars, om, door het teekenen van een Abonnement van 12 Voorstellingen, de Directie in staat te stellen de kosten, aan eene dergelijke onderneming in Zeeland verbonden, te helpen schragen.
De gunst en de bijval, door ons vroeger genoten, doen ons op eene goede uitkomst rekenen. Er zal eene Inteekeninglijst worden aangeboden.
Met achting, UEd. dw. Dienaren,
I. J. STOETE, A. H. SCHRODER en D. W. JACQUI.

OMNIBUSDIENST
TUSSCHEN
MIDDELBURG EN VLISSINGEN VICE VERSA,
EN TUSSCHEN MIDDELBURG EN VEERE.
Aan het Publiek wordt kennis gegeven dat met den Eersten November aanstaande de **WINTERDIENST** voor genoemde Omnibusdiensten een aanvang zal nemen.
28 October 1862.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in October—November.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	30	's morg.	6 ure.	Vrijdag	31	's morg.	10,30
Vrijdag	31	„	6	Zaturdag	1	's midd.	12 ure.
Zaturdag	1	„	7	Zondag	2	's morg.	6
Zondag	2	„	8	Maandag	3	„	6
Maandag	3	„	9	Dingsdag	4	„	7
Dingsdag	4	„	9,30	Woensdag	5	„	7
Donderdag	6	„	11	Vrijdag	7	„	8,30
Vrijdag	7	„	11,30	Zaturdag	8	„	8,30
Zaturdag	8	„	5	Zondag	9	„	8,30

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.